

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1729

21 Kasım 2011

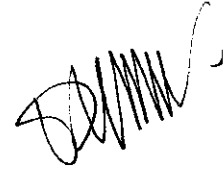
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-467)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) TBMM Başkanlığının 12.10.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.32729 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 17.10.2011 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-147/3209 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN'ın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/467 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, MTA Genel Müdürlüğü ve TPAO Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Başkanlığı Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. HALUK EYİDOĞAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/467)**

Soru 1:

Üç tarafı denizlerle çevrili olan, ayrıca bir tane büyük bir iç denize sahip güzel bir ülkemiz var. Gerek kendi kıta sahanlığımızdaki, gerekse kıta sahanlığımızın ötesindeki uluslararası sularda hak ve çıkarlarımızın korunması, deniz altı doğal zenginliklerinin ortaya çıkarılıp ülke ekonomisine kazandırılması ve ileride uluslararası denizlerdeki doğal zenginliklerin paylaşımı bağımsız bir ülke olarak en doğal hakkımızdır. Denizlerde jeolojik ve jeofizik araştırmalar yanı sıra diğer deniz araştırmalarda da söz sahibi ve bağımsız olabilmemiz için, kendi yönetimimizde, gelişmiş, tam donanımlı, üç-boyutlu (3D) sismik etüt kapasiteli, en az bir adet Deniz Jeolojisi/Jeofiziği Araştırma Gemisine ihtiyacı vardır. Bu önemli konu maalesef on yıllardır gecikmiş ve ihmal edilmiştir. Yıllardır, petrol aramaları dahil stratejik öneme sahip derin jeolojik ve jeofizik araştırmalar yabancı ülkelere ait şirketlerin gelişmiş araştırma gemilerine yaptırılmıştır. Bu durum ülkemizin kendi gemisine sahip olma bilincini ertelemiş olması yanı sıra deniz araştırma gemisi imalatı, işletilmesi, AR-GE, uzman insan kaynakları yaratma geleneğinin oluşturulmasını engellemiştir. Derin deniz araştırmalarında yabancı ülke şirketlerinin sismik araştırma gemilerine bağımlı kalmış duruma gelinmiştir.

Bugün Kıbrıs'ın güney sularında, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ABD şirketlerine yaptırdığı gaz ve petrol araştırma örneğinde yaşandığı gibi, komşu ülkeler bizim de araştırma ve işletme haklarımızın olduğu yakın sularda önceden planlanmış deniz tabanı doğal kaynakları etütlerinin çoğunu tamamlamışlar, üretim sondajları aşamasına gelmişlerdir. 57 m boyundaki emektar MTA Sismik I devre dışı kaldıktan sonra onun bıraktığı şanlı yere ondan daha büyük ve daha gelişmiş bir derin deniz araştırma gemisi konulamamıştır. Denizlerimizde ve uluslararası sulardaki çıkarlarımızın korunması açısından, gelişmiş ve çağdaş teknik özelliklere sahip bir derin deniz araştırma gemimiz Türkiye için savunma filosu değerindedir.

-MTA gelişmiş bir araştırma gemisi sorununu hızla çözmek yerine 2004-2005 yıllarında daha çok kıyı yapılarına ve sığ deniz sorunlarına yönelik 23 m boyunda "bot" niteliğinde bir sismik araştırma teknesi yaptırma kararını alırken neden bugünkü ihtiyaçlarımızı karşılayacak gelişmiş bir ulusal araştırma gemisine sahip olmayı benimsemedi? Bu 23 m'lik sığ su sismik araştırma gemisi şimdi nerededir? Bu güne kadar bu tekneyle hangi deniz jeolojisi ve jeofiziği çalışmalarını yapmıştır? Bu tekne kaç mal olmuştur?

Cevap 1:

Ülkemizin deniz jeolojisi ve jeofiziği araştırmalarına yönelik araştırma gemisi teminine dair çalışmalara 1997 yılında başlanılmış 1998 yılı yatırım programına konulmuştur. Bilahare ihtiyaca konu geminin temininin, ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan görüşmeler sonucunda Savunma Sanayi Müsteşarlığı eliyle yerine getirilmesi kararlaştırılmıştır. İç ve dış donatım işleri için yaklaşık 1,2 milyon TL harcama yapılmıştır. Test ve deneme faaliyetlerinin ardından ilk inceleme çalışmalarını Marmara Denizi Erdek Körfezinde icra eden MTA SELEN ile manyetik, sığ sismik ve batimetri etütleri gerçekleştirilmiştir. Halen Gökova Körfezinde jeolojik, jeofizik, hidrografik ve oşinografik amaçlı bilimsel araştırma faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ayrıca, TPAO'ca Antalya körfezi deniz alanında 2007 yılında 4.200 km² 2 boyutlu sismik, 2008 yılında ise 6.800 km² 2 boyutlu sismik veri toplanmış proses edilmiş ve yorumlanmıştır. 2010 yılı Aralık-2011 yılı Ocak aylarında ise yine Antalya körfezinde 1.010 km² 3 boyutlu sismik veri toplanmış olup, toplanan veri üzerinde proses çalışmaları halen devam etmektedir. 2011 yılında ise yine Akdeniz'de, 4.110 km² 2 boyutlu sismik ve 1.100 km² 3 boyutlu sismik veri toplama çalışması planlanmıştır. Akdeniz'de yürütülmekte olan 2 ve 3 boyutlu sismik veri toplama ve jeolojik değerlendirme çalışmaları sonucunda bölgenin hidrokarbon potansiyeli ortaya çıkarmak adına önemli veriler elde edilmiştir.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. HALUK EYİDOĞAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/467)**

Soru 2:

Son 10 yılda TPAO'nun denizlerimizde petrol ve gaz aramalarına yönelik olarak, çoğunlukla ABD ve AB ülkelerinden olan yabancı özel araştırma şirketlerine kaç km²'lik alanda jeolojik/jeofizik/sismik araştırmalar yaptırmıştır? Yapılan bu araştırmaların ABD Doları cinsinden meblağı nedir?

Cevap 2:

TPAO Genel Müdürlüğü, son 10 yıl içerisinde deniz alanlarımızdaki hidrokarbon rezervlerinin tespit edilip, milli ekonomimize en kısa sürede kazandırılabilmesine yönelik olarak yaklaşık 82.000 km² 2 boyutlu, 15.000 km² 3 boyutlu sismik veri toplama çalışması yapmış olup, bu araştırmalar karşılığında 450 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

Sorular 3, 4, 5:

-Uzun yıllar sonra Savunma Sanayi Müsteşarlığı tarafından MTA için İstanbul Tersanesinde yaptırılması uygun görülen 65 metre boyunda ve 14,5 metre enindeki geminin inşası ne zaman bitecektir? Bu geminin yapımı ve sismik cihaz donanımıyla birlikte maliyeti nedir? Bu gemi tasarımı ve fiziki kapasitesi günümüzdeki gelişmiş deniz jeolojisi/jeofiziği araştırma gemisi standartlarını sağlayacak mıdır? Bu geminin jeolojik/jeofizik araştırmalar için tasarım 'know-how'ı nereden temin edilmiştir? Bu konuyla ilgili uzman yetiştirilmesi ve eğitimi konusunda Üniversitelerimizle/Fakültelerimizle bir işbirliği var mıdır?

-Dokuz Eylül Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü'nün 2007 yılında DPT'ye önerdiği ve DPT tarafından kabul edilen fiziksel ve aletsel kapasitesi daha yüksek ÇAKABEY derin deniz jeolojik/jeofizik araştırma gemisi yapımı projesi neden gerçekleşmemiştir? Bunun gerçekleşmemesinde herhangi bir kuruluşun rolü olmuş mudur?

-Norveç SCAN Geophysical Firması Çin'e yaptırmakta olduğu 80 metre boyunda, 19,4 metre eninde ve en son deniz sismiği teknolojisi ile donatılmış, dünyanın en modern üç-boyutlu sismik araştırma gemilerinden birisi olan EMPRESS gemisini, 2009 yılındaki global ekonomik kriz nedeni ile eğitim ve araştırma 'know-how' garantisıyla 80 Milyon Dolar'a MTA'ya devir etmeyi teklif etmiştir. Hükümet, ülkede ileri seviyede derin jeolojik/jeofizik/sismik araştırmalar yapılmasını sağlayacak bu önemli fırsatı neden değerlendirmemiştir? Bu konudaki kararı etkileyen faktörler nelerdir?

Cevaplar 3, 4, 5:

İhale süreci tamamlanan tam donanımlı ulusal modern sismik araştırma gemisinin 2013 yılının sonunda denize indirilmesi planlanmaktadır. İki ve üç boyutlu derin sismik araştırma kapasitesine ve modern sevk ve manevra sistemlerine haiz mezkur gemi, sismik, gravite, manyetik ekipmanı, deniz tabanı ayrıntılı görüntüleme ve haritalama sistemleri, uzaktan kumandalı araç, su kolonu ve deniz tabanından örnekleme yapabilecek ekipman ile donatılacak olup, gemide ayrıca uluslararası standartlarda bir helikopter pisti de mevcut olacaktır. Araştırma gemisi tedarik projesi için başlangıçta 83 milyon TL ödenek ayrılmış olmakla birlikte söz konusu projenin ödeneğinin artırılarak revize edilmesine karar verilmiştir.

İhtiyaca konu hususlar yurt dışında sismik gemi dizayn ve inşa eden, bilimsel ekipman ile donatan firmalardan temin edilmiştir. Yine, söz konusu gemide çeşitli disiplinlerde çalışmak üzere MTA Genel Müdürlüğünde istihdam edilen teknik personelin eğitimlerinin sağlanması amacıyla yerli ve yabancı üniversitelerle işbirliği protokolleri yapılmaktadır. Ülkemizin her geçen gün daha büyük ölçüde ihtiyaç duyduğu en önemli kaynaklardan birisi olan petrol ve doğalgazın öncelikle yerli kaynaklarımızdan sağlanması amacıyla arama faaliyetlerine ağırlık verilmiş olup, 2023 yılına kadar tüm Türkiye'nin aranması hedeflenmiştir. Bu kapsamda, TPAO Genel Müdürlüğü yeni bir geminin satın alınması çalışmalarına ivedi olarak başlamıştır. Alınacak yeni gemi ile birlikte TPAO Genel Müdürlüğünün uluslararası ölçekte rekabet gücünde önemli bir kazanım sağlanacaktır.